

EUROPEAN
REGIONAL
DEVELOPMENT
FUND

Baltijos jūros regiono, kaip pakrantės žvejybinio turizmo paskirties vietos plėtra, skatinimas ir tvarus valdymas (RETROUT)

Klaipėdos rajono savivaldybės administracija kartu su 13 kitų reguliarių ir 25 asocijuotais partneriais iš skirtingų Baltijos jūros šalių (Švedijos, Suomijos, Estijos, Latvijos, Lietuvos ir Lenkijos) įgyvendina Interreg Baltijos jūros regiono programos (2 prioriteto – Veiksmingas gamtinių išteklių valdymas, 2.4. programos konkretaus tikslo – Tausiai išteklius naudojantis Mėlynasis augimas) projektą „**Baltijos jūros regiono, kaip pakrantės žvejybinio turizmo paskirties vietos plėtra, skatinimas ir tvarus valdymas (Development, promotion and sustainable management of the Baltic Sea Region as a coastal fishing tourism destination) – RETROUT**“. Pagal projektą yra siekiama regiono mastu koordinuotai plėtoti ir skatinti tvarų pakrančių žvejybos turizmą paremtą tikslinės rūšies – šlakio – išteklius.

Pakrantės žvejybinis turizmas pailgina turizmo sezoną, sukuria tvarias darbo vietas pajūrio kaimiškuose regionuose, diversifikuoja žuvininkystės sektorių. Žvejybinis turizmas duoda didelę ekonominę grąžą – Stokholmo priekrantės žvejybinio turizmo 1 kg žuvies metinė apyvarta siekia 180 €, tuo tarpu tradicinio žvejybos sektoriaus – 17 €. ES strategija Baltijos jūros regionui ir Baltijos jūros regiono Tvaraus mėlynojo augimo darbotvarkė priekrantės žvejybinį turizmą išskiria kaip didelio augimo potencialo veiklą (prognozuojamas metinis 7 % augimas), bet tam, kad šis potencialas būtų visapusiškai išnaudotas, yra būtina išspręsti sektoriaus plėtrą ribojančias problemas:

- Silpni žvejybos turizmo sektoriaus pajėgumai, kad būtų patenkinti klientų augantys poreikiai;
- Silpna valdymo sistema, pasižyminti skirtingomis ES teisinės sistemos nacionalinėmis interpretacijomis;
- Silpnas ekosistemų paslaugų valdymas, pavyzdžiui, šlakių išteklių nepakankamai gera būklė, kad būtų užtikrinta žvejybos turizmo plėtra.

Tuo pačiu siekiama integruoto ES Bendrosios žuvininkystės politikos, Vandens politikos direktyvos ir Jūrų strategijos pagrindų direktyvos tikslų siekimo. Projektas reikšmingai prisidės prie ES Strategijos Baltijos jūros regionui siekių patenkinti augančią specifinius aukštos kokybės turizmo produktų paklausos ir mažųjų bei vidutinių įmonių veiklos tarptautiškumo didinimo. Projekto tikslinės grupės yra MVI (žvejybos paslaugų teikėjai, žvejybos vadovai) ir jų asociacijos, vadovaujančiosios institucijos, pakrantės savivaldybės ir turizmo sektoriaus atstovai.

Viena iš veiklų grupių yra skirta įvertinti šlakių išteklių būklei, išteklių svarbai mėgėjiškos žūklės vystymui, įvertinti skirtingų upių atkūrimo metodų ir technologinių sprendimų efektyvumą šlakių išteklių gausinimui. Šių veiklų metu bus parengtas Baltijos upių atkūrimo vadovas apie standartizuotas efektyviausias upių atkūrimo priemones ir technologinius sprendimus. Projekto metu skirtingose šalyse bus įgyvendinami penki demonstraciniai upių atkūrimo priemonių diegimo projektai, kurių vienas – Lietuvoje, Smiltelės upės baseine (Klaipėdos raj.).

Šios veiklos koordinatorius Lietuvoje yra Klaipėdos rajono savivaldybės administracija.

Smiltelė yra patogus upių atkūrimo priemonių bandymo ir demonstravimo poligonas, nes:

- Smiltelės upelis yra stipriai reguliuotas – 72 % viso vagos ilgio; pagrindinis intakas Smeltaitė – 70 % vagos (natūralios vagos likę tik 3,8 km);
- likusioje natūralioje vagoje dominuoja smėlio substratas, biotopas yra homogeniškas, o žvirgždo-gargždo-akmenų sraunumos yra labai retos, tad potencialus produktyvus plotas lašišinėms žuvims sudaro tik apie 0,2–0,5 ha (t. y. mažiau nei 0,1–0,3 % bendro viso baseino upių vagos ploto). Vis tik tose ribotai paplitusiose nedidelio ploto produktyviose teritorijose šlakių jauniklių gausumas yra labai didelis (vienas didžiausių Lietuvoje). Tad padidinus tinkamą produktyvų plotą galima tikėtis efektyvaus populiacijos gausumo padidinimo;
- Pastaruoju metu stebimas didelis meliorotos vagos užžėlimas vandens augalais (iki 95 % vagos ploto) – tai indikuoja reikšmingą organinę taršą ir ekologinės būklės prastėjimą.

RETROUT projekto rėmuose Smiltelės upės baseine yra numatomos veiklos, skirtos pagerinti upės ekologinei būklei (sumažinti organinę taršą (N ir P kiekius vandenyje) ir eutrofikaciją) – **Smiltelės tvenkinių sistemos rekultivacija**; ir padidinti šlakių rituolių produkciją upėje – **šlakių nerštaviečių ir jauniklių augimo buveinių sukūrimas Smeltaitės upėje**.

Projekto trukmė: 2017 m. spalio mėn. – 2020 m. rugsėjo mėn.

Visas projekto biudžetas: 3,13 mln. EUR.

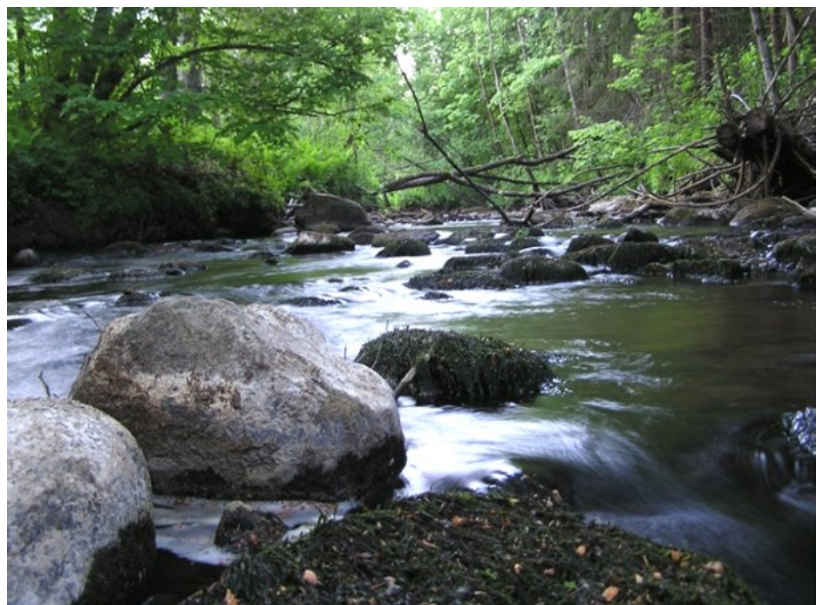
ERPF finansavimas: 2,54 mln. EUR.

Šlakis upėje (nuotrauka N. Nikos)

Smiltelės upės natūrali buveinė (nuotrauka N. Nikos)

Puikios šlakių neršto ir jauniklių augimo buveinės (Blendžios upėje). Nuotrauka N. Nikos

Smiltelės tvenkinių sistema, šlapžemės principu valanti iš vandens azotą ir fosforo junginius. Šaltinis: maps.google